

Notitie

VEILIGHEID EN HANDHAVING

aan Burgemeester Scholten, Wethouder Testroote

c.c.

van Frank Nooijens en Josette Leijen

onderwerp Drugspreventie jeugd

team VHBOP

steller JPM Leijen-Jacobs

doorkiesnummer +31 77 3597263

e-mail j.leijen@venlo.nl

registratienummer

datum 15 februari 2013

Aanleiding

Binnen het drugsbeleid als geheel en binnen het programma Kloeken en Blowen is de laatste tijd niet gericht ingezet op drugspreventie onder jongeren. Binnen Kloeken en Blowen is wel een aantal activiteiten gerealiseerd, gericht op jongeren en hun omgeving (scholen, sportkantines, ouders), maar de nadruk hierbij lag vooral op alcoholpreventie.

Op 28 juni 2012 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen waarin staat: *'De invoering van de wietpas heeft een nieuwe realiteit gecreëerd met betrekking tot de bestrijding van drugsoverlast in onze gemeente. Dit vraagt om een doorontwikkeling van het programma Hektor. Om de tijd te overbruggen tot de implementatie van Hektor Nieuwe Stijl, wordt een eenmalig budget van € 250.000,- ter beschikking gesteld.'*

Door de landelijke wetgeving, te weten de invoering van de coffeeshopclub in Zuid-Nederland, is er een toename ontstaan van de drugshandel op straat. De verwachting is dat dit met de landelijke uitrol van dit aangescherpte coffeeshopbeleid niet zal veranderen. Ook jongeren maken deel uit van dit circuit. Rondom de schoolcampussen in Venlo worden regelmatig jongeren aangetroffen die een joint staan te roken tijdens de pauzes. Hieraan liggen geen harde cijfers ten grondslag. Dit is gebaseerd op de waarneming van diverse partners die outreachend werken, zoals straatcoaches, medewerkers van het Vincent van Gogh Instituut en jongerenwerkers van Wel.kom.

Het is daarom belangrijk dat er gezamenlijk wordt opgetrokken in de aanpak van dit probleem. De boodschap die wordt uitgedragen naar de jongeren en zijn omgeving moet eenduidig zijn.

Huidige beleidsuitgangspunten

1. Kaders drugsbeleid

In 2010 is het drugsbeleid voor de periode van 2011- 2020 vastgesteld. Dit beleid geldt nog steeds als kader.. Het uitgangspunt voor drugsbeleid, zoals vastgesteld in september 2010, is het verminderen van het drugstoerisme. Daarnaast zijn de volgende subdoelstellingen geformuleerd:

- Geen overlast door drugshandel (alleen verkoop in kleinschalige gedoogde coffeeshops voor de lokale markt, geen straatdealers, geen illegale verkoopadressen);
- Daling drugsriminaliteit;

Notitie

- Toenemend gevoel van veiligheid;
- Drempels opwerpen ter voorkoming van drugsgebruik onder jeugd, incl. preventie
- Verstoring van de drugsketen (geen detailhandel gericht op facilitering, afname kweek- en productielocaties);
- Vergroten van de bestuurlijke en politieke integriteit;
- Verbetering imago van Venlo.

2. Alcohol- en drugspreventie

Het alcohol- en drugspreventie beleid is vastgesteld tot en met 2014. Hierin is als belangrijkste doelstelling opgenomen:

Het voorkomen en beperken van gezondheidsrisico's van alcohol- en druggebruik voor het individu en zijn directe omgeving en het beperken van risico op alcohol- en druggerelateerde maatschappelijke overlast.

Dit is verder uitgewerkt in de volgende deeldoelstellingen:

1. het drank- en druggebruik onder de jongeren neemt af;
2. minder jongeren beginnen met druggebruik;
3. het aantal jongeren dat voor het 16^e jaar begint met drinken neemt af;
4. jongeren zijn beter op de hoogte van de schadelijke gevolgen van alcohol- en druggebruik;
5. afname van de tolerantie bij ouders/verzorgers t.o.v. alcohol- en druggebruik door hun kinderen.

Binnen deze beide beleidskaders is een verscherpte inzet op preventie goed mogelijk.

Huidige aanpak

De partners waarmee wordt samengewerkt op het gebied van jeugd en op het gebied van drugspreventie, realiseren diverse activiteiten op dit terrein. We geven hier schematisch weer wat deze partners doen:

Organisatie	Activiteit	Waar	Aantal uren
Vincent van Gogh	Voorlichting- en preventiegesprekken met jongeren, zowel op maat (een op een gesprekken als vindplaatsgericht (outreaching)	Op straat, scholen, jongerencentra, thuis op kantoor	Voor Venlo c.a. 25-30 uur per week
Politie	Signaleren van ontwikkelingen op straat die worden doorgegeven aan de preventiemedewerkers van Vincent van Gogh	Op straat	Doorlopend onderdeel van het dagelijks werk
GGD	Voorlichting	Op scholen	Afhankelijk van het aantal scholen dat deelneemt.
Straatcoaches gemeente Venlo	Signaleren van ontwikkelingen op straat die door wordt	Op straat, scholen, jongerencentra	Doorlopend onderdeel van de dagelijkse

Notitie

	gegeven aan de preventiemedewerkers op straat. Jongeren aanspreken		straatdiensten
Jongerenwerk Wel.kom VB	Voorlichting aan de jongeren die spiegel voorhouden	Op straat, in de jongerencentra	Doorlopend onderdeel van het dagelijkse werk

Scholen

De scholen voor voortgezet onderwijs in Venlo besteden aandacht aan het thema alcohol- en drugspreventie, maar zijn nog geen partner. In een aantal lessen wordt aandacht besteed aan de gevolgen van alcohol- en druggebruik en de preventiemedewerkers van de GGD en Vincent van Gogh Instituut spreken hierover met de preventiemedewerkers van de scholen. Verder zijn er ouderavonden op scholen, nemen scholen incidenteel deel aan acties, kluisjescontroles, houdt één van de scholen een preventieweek waarin aandacht is voor dit thema en heeft één van de scholen sfeerkeepers in dienst die ook buiten de school toezicht houden op de jeugd.

Er is binnen de scholen, mede in het kader van hun veiligheidsplan, wel degelijk aandacht voor drugspreventie. Wat gemist wordt door de scholen én door de diverse partners, is een structurele samenwerking. Men weet van elkaar niet welke interventies er al gedaan worden en wat er mogelijk is. Er is een te versnipperd aanbod.

Op dit moment wordt gekeken hoe het convenant Veilige School inhoud gegeven moet worden. Drugspreventie kan hierin een thema zijn.

Belangrijk is om te voorkomen, dat het beeld wordt opgeroepen dat in en rond scholen drugs gebruikt worden. Dit komt het imago van scholen niet ten goede. Wel kan uitgedragen worden dat scholen zich bewust zijn van hun rol hierin en uit preventie-oogpunt meewerken aan het voorkomen van druggebruik in en rond scholen. Op die manier kunnen scholen zich wel positief profileren.

Netwerkbijeenkomst januari; cannabisgebruik

Door de regisseur overlastgevende jeugdgroepen en preventiemedewerkers van het Vincent van Gogh Instituut is op 29 januari 2013 een bijeenkomst georganiseerd met alle partners¹ om het probleem van cannabisgebruik onder jongeren in kaart te brengen en een gezamenlijke aanpak te realiseren.

Deze goed bezochte bijeenkomst heeft opgeleverd, dat alle partners nu vanuit dezelfde bril naar het probleem kijken. De boodschap die de partners naar de jongeren zullen uitdragen is eenduidig, namelijk: een joint roken mag gewoon niet. Cannabis is schadelijk en gebruik is onder de 18 jaar is illegaal.

Tijdens de bijeenkomst werd duidelijk dat de scholen voor voortgezet onderwijs in dit traject een belangrijke partner zijn. Dit is immers de plaats waar de jeugd het meeste is. Juist daar zou het goed zijn als er voldoende aandacht aan voorlichting wordt gegeven. De boodschap "het mag niet" moet ook door de scholen nadrukkelijk worden uitgedragen. School is een belangrijke spilfiguur. De gemeente kan er op aansturen dat scholen inzien dat het gebruik van effectieve en efficiënte landelijke programma's rondom alcohol, blowen en roken belangrijk is.

In de netwerkbijeenkomst wordt geconcludeerd, dat de aanpak van de overlast door jongeren rondom de wietpas en de gevolgen hiervan stads-breed opgepakt dienen te

---

¹ Straatcoaches gemeente Venlo, politie (o.a. jeugdagenten), GGD, jongerenwerk Wel.kom VB, beleidsmedewerkers gemeente Venlo

Notitie

worden. Indien er sprake is van overlast van een groep in de wijk, dan dient dit op wijkniveau opgepakt te worden.

Gezamenlijk wordt opgemerkt dat er noodzaak is aan regie. Voorgesteld wordt om iemand regie te laten nemen, bijvoorbeeld in een projectmatige aanpak rondom afname tolerantie cannabisgebruik achttien-minners en toename bewustwording risico cannabisgebruik. De organisatie die de regie neemt staat in voor het verzamelen van signalen, casusbespreking met concreet plan van aanpak, taakverdeling maken, procesbewaking, ed. Belangrijk hierbij is dat er zoveel mogelijk aangesloten wordt bij bestaande overleggen.

Er is naar aanleiding van deze bijeenkomst gekeken naar het huidige aanbod van de betreffende organisaties te kort schiet. Op het moment dat een jongere aangetroffen wordt met drugs, is er onvoldoende capaciteit om een goede follow up te geven richting de jongere zelf, de ouders en verdere omgeving.

De huidige aanpak is afhankelijk van de partner die de jongere aantreft. De jongerenwerkers en straatcoaches werken op basis van vertrouwen en zullen niet gelijk een jongere bij de politie melden. Echter, hen ontbreekt de tijd om met de jongere en de ouders een gesprek aan te gaan. Ook de outreachend medewerkers van Vincent van Gogh Instituut kunnen jongeren wel aanspreken, maar hebben ook niet de mogelijkheid om er verder mee aan de slag te gaan, simpelweg omdat ze hier niet de tijd voor hebben.

Als de politie een minderjarige aantreft met drugs, zal een boete volgen en worden de ouders geïnformeerd.

Alle aanwezige partners onderschrijven de noodzaak om een jongere die gezien wordt met drugs, goed te begeleiden. Een gesprek met de ouders en de jongere, een gesprek met de school en het inzetten van de politie zijn stappen die nodig zijn. Belangrijk is dat jongeren leren inzien dat het gebruiken van drugs schadelijk is en dat ze leren "nee" zeggen tegen de groep waar ze deel van uitmaken.

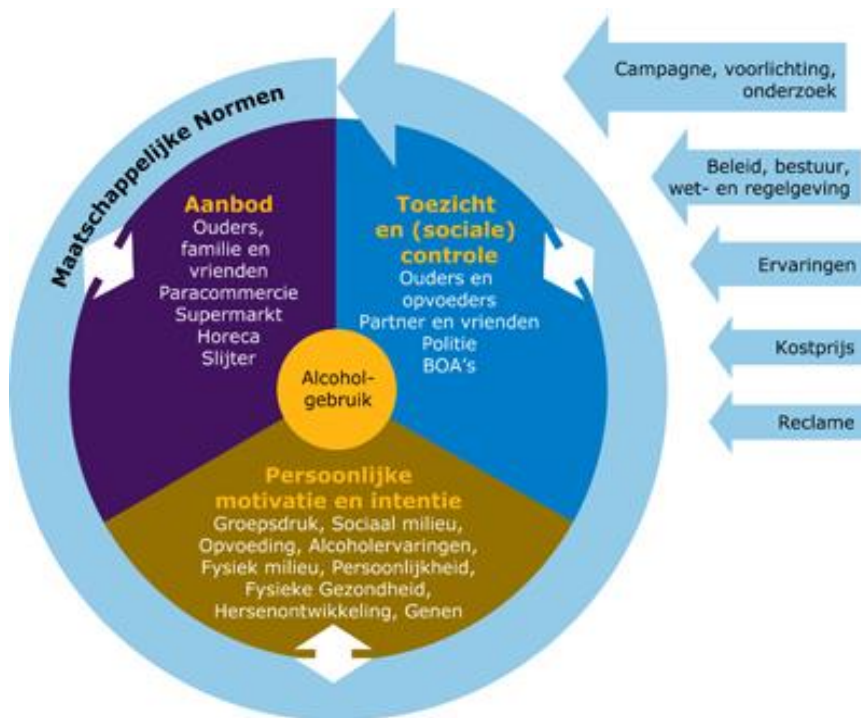
Brede inzet noodzakelijk

De samenhang tussen voorlichting, het beperken van het aanbod en toezicht kan in beeld worden gebracht aan de hand van een schema dat is ontwikkeld voor alcoholpreventie². Dit schema is ook van toepassing op drugspreventie, waarbij aan de aanbodzijde gekeken moet worden naar coffeeshops en dealers op straat. Daar waar het gaat om toezicht en monitoring, spelen behalve genoemde partners in het schema ook Vincent van Gogh Instituut, jongerenwerkers en straatcoaches een rol.

---

² Mr. Dr. Rob Bovens, Trimbosinstituut

Notitie

Effectieve preventie, zowel op landelijk als op lokaal niveau, besteedt aandacht aan al deze factoren. Daarbij ligt de nadruk op maatregelen die zich richten op de omgeving van de (potentiële) gebruiker. Voor iemand die alcohol of drugs gebruikt, is dat immers niet alleen een persoonlijke keuze. Zij worden in sterke mate beïnvloed door hun omgeving.

Ook anderen hebben onderzocht of preventie werkt. Deze onderzoekers concluderen, dat voorlichting op school kan werken, mits het gericht is op het leren “nee” zeggen en de jeugd goed geïnformeerd wordt over het waarom. Preventie bedreven door leeftijdsgenoten blijkt ook positief, evenals interventies op internet.

Massamediale campagnes hebben meestal niet zo'n succes. Zij kunnen wel het bewustzijn van het probleem iets vergroten, maar blijken nauwelijks effect te hebben op het gebruik. Ook uit deze onderzoeken wordt geconcludeerd, dat wanneer preventiemaatregelen gecombineerd uitgevoerd worden de kans op succes het grootst is. Wanneer een programma op scholen gecombineerd wordt met een massamediale campagne blijkt dit effectiever dan wanneer het programma alleen uitgevoerd wordt³.

Plan van aanpak

Voor een geslaagde aanpak moeten partners zich conformeren aan aantal uitgangspunten. Het gaat om de volgende punten, gebaseerd op deze notitie:

1. Communicatie

Alle partners dragen dezelfde boodschap uit. Dit kan afhankelijk van de functie op verschillende manieren.

³ 1. Effecten van verslavingspreventie, overzicht van de literatuur. Trimbosinstituut 1998

2. Riper, H. Effecten van E-health. Nationale kennisdag 2006.

3. Blankers, M. e.a., Eerste Ervaringen met internet-zelfhulp voor probleemdrinkers, MGv (2007)

Notitie

Jongeren

De jongeren zelf maken in grote mate gebruik van social media en kunnen via die weg bereikt worden. Hier gaat het ook vooral om het weerbaar maken van jongeren. Het gaat niet om het “opgeheven vingertje” maar jongeren moeten inzien waarom ze geen drugs moeten gebruiken en moeten leren “nee” te zeggen tegen anderen. Onderscheid dient gemaakt te worden tussen beginnende gebruikers en jongeren die al langer gebruiken.

Omgeving van de jongeren

De omgeving van de jongeren moet op een andere manier benaderd worden. Ook hier moet duidelijk zijn waarom jongeren geen drugs moeten gebruiken, maar de boodschap “het mag niet” moet hier nadrukkelijker gecommuniceerd worden. De voorlichting heeft bij deze groep een andere insteek.

2. Ouders moeten betrokken worden

Ouders zijn een belangrijke partner waar het gaat om drugspreventie. Zij dienen persoonlijk betrokken te worden indien er sprake is van druggebruik door hun kind of als hun kind overlast veroorzaakt als gevolg van druggebruik. Daarbij kan gedacht worden aan huisbezoeken, het sturen van een brief (namens de burgemeester), het thuisbrengen van het kind na geconstateerd druggebruik of overlast en dergelijke.

3. Wijkniveau

Er wordt in de uitvoering van beleid steeds meer gedaan op wijkniveau, zowel door de gemeente als door uitvoerende organisaties. Vanuit deze focus is het wenselijk om in kaart te brengen welk netwerk op het terrein van de (informele) zorg er al functioneert op wijkniveau en dit te betrekken.

Verder is het belangrijk om te kijken naar vindplekken van jongeren in de wijken. Daarbij zijn scholen de belangrijkste partner.

4. Versterken verticale keten

De partners hebben verschillende rollen. Docenten, straatcoaches en jongerenwerk bijvoorbeeld spreken jongeren die drugs gebruiken aan en kunnen hen doorverwijzen naar organisaties die actief zijn op het gebied van preventie (zoals Vincent van Gogh Instituut of GGD). Jongeren en hun ouders kunnen hierbij een apart traject aangeboden krijgen. Echter, mogelijk moeten jongeren en ouders doorverwezen worden naar een intensievere vorm van begeleiding als blijkt dat er meer aan de hand is. Daarbij kan gedacht worden aan organisaties zoals Bureau Jeugdzorg, Rubicon (jeugdhulpverlening) en Dichterbij (ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking). Ook politie zal hen aanspreken, maar zij zullen ook strafrechtelijk optreden.

De mensen die minderjarige druggebruikers aantreffen en aanspreken, dienen zich hiervan bewust te zijn.

Notitie

Concreet

Voorgesteld wordt om met een pilot voor één jaar aan de slag te gaan.

De gemeente heeft een taak op het gebied van drugsbeleid, jeugdbeleid, openbare orde, gezondheid en gezondheidspreventie en overlastgevendende jeugdgroepen. De regierol sluit bij al deze uitgangspunten prima aan. Voorgesteld wordt om de regie voor drugspreventie bij de gemeente neer te leggen, bij de regisseur overlastgevendende jeugdgroepen. Dit is een voor de hand liggende keuze, omdat hij het meeste zicht heeft op het thema. Hij is partner in of voorzitter van de diverse jeugdoverleggen en kan vanuit die rol sturing geven aan de betrokken organisaties.

De keuze om de regierol concreet neer te leggen bij de regisseur overlastgevendende jeugdgroepen is een voor de hand liggende keuze, omdat hij het meeste zicht heeft op het thema. Hij is partner in of voorzitter van de diverse jeugdoverleggen en kan vanuit die rol sturing geven aan de betrokken organisaties.

De regisseur bekijkt of er aansluiting gevonden kan worden bij bestaande overleggen of dat deze mogelijk uitgebreid worden met de partners die zich bezig houden met het thema drugspreventie en –overlast zowel in algemene zin als in het geval van concrete casussen. Drugspreventie en –overlast wordt een vast thema op de diverse jongerenoverleggen.

Om de rol naar de jongeren en naar de ouders waar te kunnen maken, is het wenselijk dat zowel de straatcoaches en de outreachend medewerker van Vincent van Gogh Instituut hiervoor ruimte krijgen.

Concreet worden de extra taken van de straatcoaches:

- signaleren van druggebruik door het afgaan van de hangplekken (vindplaatsgericht);
- jongeren voorlichting geven.
- gebruikende jongeren motiveren om te stoppen;
- niet-gebruikende jongeren motiveren om te stoppen;
- met de jongeren gezamenlijk de ouders benaderen;
- doorverwijzen naar Vincent van Gogh Instituut.

De extra taken van de outreachend medewerker van het Vincent van Gogh Instituut zijn:

- extra voorlichting en scholing geven;
- deelnemen aan jeugdoverleggen waar zij nog geen partner zijn;
- partners up to date houden van nieuwe ontwikkelingen;
- het actief opzoeken van jongeren en ouders bij constatering van drugsgebruik, hen voorlichten, motiveren en adviseren en eventueel warm toeleiden naar zorg. Dit kan zowel individueel en groepsgewijs;
- dichter aansluiten bij huisartsen en hen bewust maken van hun signaleringsfunctie.

Een dergelijke aanpak heeft enige tijd nodig om op te starten. Medewerkers moeten hun weg vinden en het kost wat tijd dat ook andere organisaties weten wat iedereen doet. Het zou daarom wenselijk zijn dat een dergelijke pilot minimaal twee jaar loopt. Gezien echter het budget dat er beschikbaar is gesteld in het amendement, is er geen financiële ruimte om een aanpak voor twee jaar te realiseren.

Financiën

Voor de extra inzet van een outreachend medewerker van het Vincent van Gogh Instituut zoals is omschreven, zijn de kosten voor één jaar:

16 uur per week jongeren-preventiewerker a 60 euro: 48.000 euro

Notitie

12 uur per week ouders-preventiewerker a 75 euro:	<u>43.000 euro</u>
Totale kosten:	91.000 euro

Het Vincent van Gogh Instituut investeert zelf ook in deze pilot, door er voor te zorgen dat de reguliere inzet van het zorgaanbod versneld toegankelijk is, waarbij een directe benadering uitgangspunt is.

De extra inzet voor de straatcoaches wordt geschat op 20 uur per week. Voor een jaar worden de kosten daarmee 78.000 euro geraamd.

De totale kosten voor extra inzet van de medewerkers van het Vincent van Gogh Instituut en de straatcoaches komen daarmee in totaal op 169.000 euro voor een jaar.